

Jak prawidłowo zaksięgować środki na działalność socjalną

Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych to kwestia raczej drugoplanowa w kontekście rocznego zamknięcia ksiąg rachunkowych i zeznania podatkowego. Takie podejście może być jednak przyczyną błędów

Podstawowym zagadnieniem dla prawidłowej prezentacji funduszu (dalej zfs) w sprawozdaniu finansowym jednostki jest uzgodnienie stanu funduszu z faktycznymi środkami pieniężnymi na wyodrębnionym rachunku bankowym i w ewentualnej kasie gotówkowej. Co do zasady, stany te powinny być zgodne, choć w firmach aktywnie korzystających ze środków funduszu taka sytuacja może zaistnieć jedynie wyjątkowo.

Uwaga na pożyczki

W szczególności, udzielanie pożyczek z zfs powoduje obniżanie wartości środków na jego rachunku. W tym jednak przypadku wartość takich należności trzeba dodać do wartości zgromadzonych środków i dopiero otrzymana w ten sposób suma powinna odpowiadać stanowi zfs zapisanemu w księgach.

Udzielone pożyczki są również powodem błędów w prawidłowej prezentacji wartości zfs, gdyż zdarza się, że jego wartość wykazywana jest per saldo, tzn. z pomniejszeniem o udzielone pożyczki. Jest to oczywiście sposób nieprawidłowy, gdyż pożyczki te powinny być wykazane jako „inne należności” po stronie aktywów bilansu.

Problem ze składkami i zaliczkami na PIT

Różnice mogą także powstać w przypadku świadczeń, które podlegają oskładkowaniu i/lub opodatkowaniu. Wówczas wartość funduszu korygowana jest o wartość brutto wypłacanych świadczeń, natomiast środki funduszu zmniejsza wartość netto wypłacanych świadczeń, podczas gdy należne od tych wypłat składki i podatek dochodowy najczęściej pokrywane są ze środków obrotowych przedsiębiorstw, z uwagi na dokonywanie jednego przelewu z tego tytułu.

Rozwiązaniem w tej sytuacji jest dokonywanie osobnych przelewów składek i zaliczek na podatek dochodowy z rachunku zfs lub przelew odpowiednich środków z rachunku zfs na rachunek bieżący przedsiębiorstwa jako refundacja opłaconych składek i zaliczek na podatek dochodowy.

Analogiczna sytuacja dotyczy składek ZUS opłacanych od takich świadczeń przez pracodawcę. Nie mogą być one księgowane w ciężar bieżących kosztów działalności, a właśnie w ciężar zfs, zaś ich zapłata ostatecznie powinna zmniejszać środki na rachunku bankowym Zfs a nie na rachunku bieżącym przedsiębiorstwa.

Nieprawidłowo ujęte składki płacone przez pracodawcę od świadczeń wypłacanych z zfs będą również zaniżały podstawę opodatkowania, co w przypadku większych jednostek może prowadzić do istotnych błędów w wysokości ustalonego zobowiązania podatkowego.

Podatek dochodowy ...

Jednak w zakresie podatków dochodowych najistotniejszą kwestią jest faktyczne wpłacenie środków na wyodrębniony rachunek bankowy, aby odpis

na zfsś mógł być uznany za koszt podatkowy. Mówi o tym art. 16 ust. 1 pkt 9) ustawy o CIT. Jeśli zatem podatnicy dokonują wpłat na rachunek zfsś w tym samym roku podatkowym, za który odpis jest należny, to różnice pomiędzy wynikiem finansowym a podstawą opodatkowania nie powstaną. Dotyczy w szczególności wpłaty z tytułu rocznej korekty po ustaleniu faktycznego stanu zatrudnienia, która powinna być dokonana najpóźniej 31 grudnia danego roku podatkowego.

Jeżeli zaś jednostka spóźniła się z wpłatą, w rozliczeniu podatkowym może ująć koszty jedynie do wysokości faktycznie wpłaconej w danym roku podatkowym. Środki wpłacone w roku kolejnym będą mogły być uwzględnione dopiero w rozliczeniu podatkowym tego kolejnego roku.

... i podatek odroczony

Nieterminowa wpłata środków na rachunek zfsś ma również konsekwencje w zakresie podatków odroczonych. Jeżeli wpłata zostanie faktycznie wniesiona, to w roku obrotowym, za który była wyliczona, powstanie ujemna różnica przejściowa, w związku z którą należy utworzyć aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Przykład

Firma naliczyła odpisy na zfsś za rok 2011 w kwocie 100 tys. zł. Jednak w 2011 r. przelano na wyodrębniony rachunek jedynie 60 tys. zł. Pozostała część, 40 tys. zł, została przelana w lutym 2012 r. Wartość podatkowa zfsś wynosi 60 tys. zł, natomiast wartość księgowa 100 tys. zł. W związku z tym powstała ujemna różnica przejściowa w wartości zfsś w kwocie 40 tys. zł. Jednostka powinna zatem utworzyć aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w wysokości 7,6 tys. zł.

RAMKA

Nieprawidłowości w rozliczeniu VAT

Nieprawidłowości wynikające z operacji przeprowadzanych z wykorzystaniem zfsś mogą powstać także w zakresie podatku VAT. Jeżeli świadczenia finansowane z funduszu dokumentowane są fakturami VAT, zawarty w nich naliczony VAT najczęściej nie będzie podlegał odliczeniu z uwagi na to, że nabyte towary i usługi nie będą wykorzystane do czynności podlegających opodatkowaniu.

W takiej sytuacji, zakupy powinny obciążać wartość zfsś w kwocie brutto i równocześnie być finansowane ze środków tego funduszu zgromadzonych na odrębnym rachunku.

Przykład

Firma kupiła bonny dla pracowników ze środków zfsś. Wartość bonów została ujęta w ciężar funduszu, a zapłata za nie nastąpiła ze środków zfsś. Dostawca bonów wystawił jednocześnie fakturę wykazując na niej „prowizję z tytułu nabycia bonów” i płatność z tego tytułu opodatkował podstawową stawką VAT. Płatność wynikająca z tej faktury również powinna nastąpić ze środków zfsś, a naliczony VAT nie powinien podlegać odliczeniu.

Autor jest doktorem nauk ekonomicznych, biegłym rewidentem, prezesem

zarządu Biura Rachunkowego Jurczyga sp. z o.o. w Pilchowicach